

Br. E.:

Zemlja domača.

(Deklamacija.)

Jaz sem Orliček,
pisan fantiček,
vedno vesel;
narodu v slavo,
vam pa v zabavo
zdaj bom zapel!

Kvišku poglejte,
zvezdice štejte,
to je lepo! —
Stvarniku peva,
— daleč odmeva —
jasno nebo . . .

Čujte priroda
hvali Gospoda,
Kralja duhov — —
Žito se sklanja,
tiho pozyanja:
„Tvoj blagoslov!“

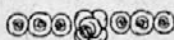
„Srečni Slovenci!“
reke, studenci
z gozdi šumé:
„To so vam njíve,
plodne in žíve!
Pridne roké —! —“

Zemlja dehteča
naša je sreča — —
lep sí, moj dom!
O domovina,
„sladka, edina“
péval ti bom!

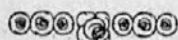
Zemlja domača,
k tebi obrača
srčni se žar —
Jezik očetov,
délavnih kmetov,
dóni vsekdar!

„Ti si ustvaril,
vse nam podaril“ —
cvetke pojó — —
pesem skrivnosti,
pesem mladosti
čuje uhó . . .

Gričke vesele,
cerkvice bele
gleda okó . . .
Ljudstvo ti moje,
srce naj poje,
hvali nebo!

**Ali
poznate
tega
moža ?**

**Kaj
veste
o njem ?
Pišite!**

Kako se imajo Orličiči v Preski?

Pri nas, veste brat Nardžič, smo šele začeli z naraščanjem. Pomislite, en mesec je tega in danes nas je že — koliko? Radoveden sem, koliko mislite reči. Veste, če bi imeli v vsaki tako majhni fari toliko Orličičev kot pri nas, bi jih bilo v celi Sloveniji najmanj 50 tisoč. Kajne lepo število bi to bilo.

No, pa res, koliko nas je? Nič več in nič manj kot 40. Mislite, da to ni tako veliko? Vseh šoloobveznih dečkov je pri nas samo 80. Torej je polovica dečkov cele šole Orličičev. Kje je še kakšna taka šola? Nikjer, razen v Preski, to brez skrbi rečem. Zato smo pa tudi ponosni.

Kaj pa drugače, boste rekli. No, drugače smo pa sklenili, da preje ne odnehamo, da bo vseh 80 pri nas. Saj nasprotnih je morda le kakih 15, drugi so vsi naših misli. Mnogo nam pomaga, da pride naš brat vaditelj vsako nedeljo iz Ljubljane in nas uči. Za „Orličiča“ smo dobili za enkrat šele 6 naročnikov. Pa

boste videli, dobili jih bomo še toliko, da bomo tudi v tem vse druge posekali, tudi tiste Vičane in vse drugod, ki se tako postavljajo, kot bi nas v Preski nič ne bilo.

Naš vaditelj zahteva pridnost v šoli, pri stariših in v cerkvi. V telovadnici pa silno strogo disciplino. Obljubil je tistemu, ki bo prinesel najboljše spričevalo, lepo darilo. Toda moral bo biti tudi v telovadnici zelo priden in od starišev pohvaljen. Seveda mi silno tekmuje med seboj. Doma pa hočemo biti do starišev prav dobri in prostovoljno marsikako delo zanje narediti. Tako bodo kmalu videli, da smo se pri Orličih res kaj lepega naučili. Saj so nas morali prej včasih priganjati, pa še nismo hoteli.

Pri vajah zadnje štiri nedelje smo se naučili redovnih vaj. Imeli smo tudi volitve, ki so bile zelo hude. Pri teh hudih volitvah smo izvolili načelnika, podnačelnika in dva reditelja. Ti imajo vsako nedeljo po telovadbi sejo. Kaj se pri tisti seji kuha, mi navadni prostaki nič ne vemo. Zraven onih štirih sem še jaz posebej odbran, da pišem za „Orliča“.

Tudi moram povedati, da imamo že štiri trobentače, trobent pa še ne. Naš prečastiti so namreč rekli, da bodo Orlom nekaj zraven dali za trobente. Mi smo si pa mislili, pa kar izvolimo trobentače in sedaj jih imamo. Sedaj Vas vsi pozdravljamo, posebno jaz, Vaš sourednik Duhovnik Jožef iz IV. razreda.

Ivan Langerholc.

Beri večkrat . . .

Knjižničarji po naših šolah in po društvenih knjižnicah imajo velike težave s posojevanjem. Karkoli komu ponudijo: Erjavec: Zbrani spisi, Kralj: Pomladni glasi, Kržič: Angelček 1914, Mišjakovega Julčka . . . in tako dalje; na vse dobe stalen odgovor: „To sem že bral“. „To tudi že . . . tudi že . . .“

Kaj naj pa potem še da!

Kaj pa, če bi knjižničar vprašal za vsebino! Kaj obravnava knjiga: Študent naj bo? Navadno se bo odgovor glasil: „Od enega, ki je šel študirat“. Sedaj pa imaš. Knjiga „Sultanovi sužnji“ govori o „sultanovih sužnjih“, v knjigi „Spisi Mišjakovega Julčka“ bereš spise Mišjakovega Julčka . . . Tako je, pa mir besedi.

Kaj, ko bi enkrat gospodom v šoli padlo v glavo in bi rekli: Vsak naj napiše v kratkih besedah to, kar je bral v knjigi, ki jo bo danes vrnil. Silno sem radoveden, kakšne bi bile vaše naloge. Zato pa prosim vse gospode učitelje, naj tega nikar ne store.

Ali to hočem povedati: Kdor hoče, da bo od prebrane knjige imel res nekaj dobička, nikar naj je samo enkrat ne prebere.

Tukaj ima pa res nekaj veljave tisti pregovor: Enkrat je nobenkrat.

Saj vemo, kako otroci — majhni in veliki — prebirajo knjige. Prvič pregledajo slike, če jih je kaj. Drugič pregledajo

naslove, če je v knjigi več povesti. Tretjič vprašujejo tiste, ki so knjigo že brali, katera povest je najbolj „fajn“ ali pa najbolj „fest“. Potem se lotijo najprej teh povesti. Prvo branje — prelete povest samo z očmi. Le za to jim je, kakšen bo konec. Drugo branje — kar je bolj „fajnih“ odstavkov, preberejo cele. Tretje branje — pride šele cela povest na vrsto. Tiste povesti, ki jih prijatelj ni pohvalil, pa sploh ne najdejo milosti.

Zdaj mi pa povej vsebino tistih povesti, ki si jih prebral. Ali pa rajši nikar, da se ne bova skregala.

Stari Rimljani niso bili ravno zabite glave. Zato so že oni iznašli pregovor: Bravca ene knjige se bojim.

Kdor je eno knjigo natančno in temeljito prebral, ta res nekaj ve in zna. Veliko več ve, kakor pa tisti, ki je dvajset knjig „požrl“ (samo površno prebral).

Zato vam priporočam: Knjige, ki ste jih že brali, vzemite čez nekaj časa spet v roke. Vzemite jih drugič, tretjič . . . desetič. Še večkrat boste našli kako zrnce, ki ga doslej še ni opazilo vaše oko. Tako ravnanje vam bo prineslo veliko dobička. In knjige bodo za vas res imele drugačno vrednost, kakor jo imajo, če knjigo samo parkrat preberete in ji potem za vse večne čase hrbet obrnete.

Ta dobiček pa porabite v šoli, porabite v društvih, razveseljajte z njim druge. In tako bo prišel čas, o katerem je sanjal že pesnik Simon Jenko, ko „imel bo jasne dneve narod mo j“.

Br. Nardžič.

Alkotin in Nikohol.

Morebiti bo kdo na prvi pogled mislil, da hočem napisati povest o dveh bratcih. Nekje daleč za deveto goro sta prišla v odsekovno telovadnico in sta se zapisala med Orliče. Takoj sta bila sprejeta in sta postala orlovska bratca. Pridno sta prihajala v družbo in nikoli jih ni manjkalo med Orliči . . .

Jej, to bi bila nerodna povest! Da sta ta dva postala bratca naših Orličev? Kaj tacega pa vendar ne! Kako si le morete misliti? Sicer sem pa sam kriv takih misli, ker sem se pri naslovu zgoraj nekoliko zmotil. Prehitro mi je zdrknilo izpod peresa, sedaj je pa takole. Kar je, je, naj pa tako ostane. Zavoljo prijaznosti pa povem, da sem imel odkrit namen zapisati: Alkohol in nikotin. Opojne pijače in tobak.

Pa vsega tudi nisem jaz kriv in zmotljiva butica moja tudi ne. Res je, da sem zloge obeh besed med seboj zamenjal in pomešal. Toda drugod je krivda. Vidite! To sta res dva bratca pa samo med seboj. Imata že še bratce, prav razbrzdane hudobneže, pa o teh danes ne mislim pisati. Med seboj sta torej bratca. Rada se imata, za roke se pogosto držita. Skupaj skačeta, skupaj se igrata, skupaj delata škodo. Zakaj bi me potemtakem

preveč kregali, če jih dobro ne ločim, če jih nekoliko zamenjam in zamešam?

Sicer pa res nisem mislil sam o sebi pisati in se opravičevati. To je prišlo le mimogrede. Namesto vsega tega sem vam hotel nekaj malega napisati o alkoholu in nikotinu.

Ali je res kam podobno, da bi tadvá bila — bratca naših Orličev? Taka škodljivca in zapeljivca? O ne! Saj nista bratca! Čisto nasprotno je res. Zapisala sta se med sovražnike Orličev. To stoji trdno tiskano v Poslovníku. Zelo prav je tako. Saj nista nič značajna in nič postavna junaka. Hinavska sta in priliznjena na vse čudne načine, zadaj pa praskata in davita. Nekaj časa se napihujeta in postavljata kakor petelin na gnoju, pa se začneta opotekati in kriviti, zraven pa bulita v svet s prismojenimi očmi. Kaj hočete s takimi potepini Orličí?

To sta torej dva váša sovražnika. Dva izmed najhujših! Razume se, da se jih morate ogibati in jima povsod pokazati vrata! Ven ž njima! Zelo napačno bi bilo, če bi kakšen Orlič takole na skrivnem imel z enim ali z drugim kaj opraviti. Verjemite, še sam bi postal počasi neznačajnej in hinavec. Pa je prav vseeno, če skleneš prijateljstvo z obema naenkrat ali pa z vsakim posebej, pa naj že bo Alkotin ali pa Nikohol.

Nekaj sem še pozabil povedati. Dejal sem, da navadno skupaj marširata in nerodnosti razdirata. To je res. Vendar se včasih tudi razdružita in gresta vsak zase škodo delat. Manj se dečki boje, če pride en sam do njih. Mislijo si: En sam ne bo tako hud. No, če enega sprejmejo, se kmálu odpravi še drugega iskat in ga pripelje s seboj pod gostoljubno streho.

Pa tudi vsak zase zna debelo škodo delati. O alkoholu že veste, da se jih v njem več utopi, nego v vodi. Tudi vam je znano, da jih več pomori nego sama svetovna vojska.

O nikotinu morda manj slišite. Pa je tudi ta zelo grd ropar. Zadnjič sem bral v hrvatski „Mladosti“ poročilo z Angleškega. Pravi, da je tam nenadoma umrl deček petnajstih let. Vsem se je čudno zdelo, da se je zdrav deček tako na lepem sesedel in je bilo po njem. Zdravniki so ga razparali in so v njegovem telesu iskali vzroka za tako zgodnjo smrt.

Pa so ga tudi našli. Nikotin ga je bil zastrupil, da je umrl. Nespametni deček je pridno pušil cigarete. Niso vedeli za to, ker je zmerom na skrivnem kadil. Angleži so potem v tistem kraju postali tako hudi na nikotin, to se pravi na tobak, da so ga vsem mladim fantom strogo prepovedali. Pameten je tak sklep. Koliko nerodnosti in nesreč bo s tem zabranjenih!

Orličí, vi pa ne čakajte policijske prepovedi, sami bodite modri! Držite se svojega Poslovníka, ki je jako pametna knjiga. Nalaga vam, da ne smete piti opojnih pijač in ne kaditi tobaka. Dobro je to za vas, ker ste mladi in majhni. Le ubogajte in nikoli vam ne bo tega žal.

Sovrašтво Alkotinu in Nikoholu!

Kocijančič Viktor, stud. med.

Da nas boli je tudi zelo prav.

Vas že vidim, neverne Tomaže, kako se spogledujete, češ: to naj bo prav da nas boli? Nam se pa zdi strašno hudo, kadar nas kaj boli! — Je že dobro, toda jaz vam kar brez ovinkov povem, da so bolečine potrebne. Še več! Bolečine so naši najboljši prijatelji in zavezniki.

Kako neki to? Prijatelj, pojdi in vtakni golo roko v krop ali v ogenj! Ali si ne upaš, kaj? Kajne, dobro veš, da te bo bolelo? Poglej, kako je to pametno! Če bi nič ne bolelo, bi marsikdo pomolil roko v krop ali ogenj, pa bi je ne izvlekel dosti hitro. Posledica bi bila, da bi si roko ali nogo ali kak drug ud zelo poškodoval, morda za vedno uničil. Ker pa človeka hitro zaboli, če se je zgodila taka ali drugačna nesreča, je vsak brž opozorjen in se še pravočasno hujši nezgodi umakne.

Vsak se bolečini rad izogne. Prav ima, saj se s tem izogne telesnim poškodbam in to je seveda še mnogo bolj važno.

Le pomisli! Na prst si se zbadel. Prav majhna je rana. Komaj jo opaziš. Šele bolečina te opomni, da hitiš k mami, ki ti bo prst skrbno obvezala. Če bi tega ne storil, bi se ti lahko rana onesnažila, zastрупila, ne bi se hotela več zaceliti. Vidiš, kako prav je, da te boli!

Ali: pljuča v prsih imaš bolna. Nič ne moreš videti vanje. Naenkrat te začne boleti, zbadati. Potožiš mami, mama te pošlje k zdravniku. Zdravnik ti pove: ravno pravočasno si prišel. Kmalu te bomo ozdravili. Če bi prišel nekaj tednov pozneje, bi bilo prepozno. Jetika bi ti razjedla pljuča in izpihala dušo. Kdo te je še pravočasno rešil? Bolečina, ki te je še pravočasno spomnila: pojdi k zdravniku! Če bi te ne bolelo, bi nič ne vedel, da ti je smrt za petami.

Res, hvaležni moramo biti Stvarniku, da je z bolečino tako modro poskrbel za naše zdravje in življenje.

So pa tudi nekateri taki ljudje, ki nič ne občutijo bolečine. Kar hočeš, napravi ž njimi, pa jih ne bo nič bolelo. Mislite, da so to srečni ljudje? Prav nič niso srečni. V neprestani nevarnosti so, da si uničijo zdravje, nevedoma zapravijo življenje.

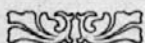
Živela je neka gospa, ki na svojem obrazu ni čutila prav nobene bolečine. Tudi mraza in vročine ne. Drugod po telesu je pa bila občutljiva kakor vsak drug. Nekoč se je grela pri vroči peči. Sama ni vedela, kdaj se je s čelom naslonila na razbeljeno peč. Prav nič je ni peklo. Naenkrat ji udari v nos neprijeten vonj, kakor bi se nekaj cvrlo. Takrat je šele spoznala, da ji je koža na čelu in meso prav do kosti zgorelo . . .

Tako je, če človeka nič ne boli. Nas pa, hvala Bogu, precej posvari bolečina, če se le majčkeno prasemo, če pridemo le majčkeno preblizu ognja. Brž se umaknemo, in odnesemo — zdravo kožo. Če bi tega ne bilo, kakšni bi bili naši obrazi, kak-

šne naše roke in noge? Gotovo vse opraskane in razrezane in opečene. Saj smo mladi in tako radi vtikamo v vsako reč svoj sitni in radovedni nos! Iz tega spoznaté, da je res prav, da nas boli.

Tole sem vam hotel povedati: Naše telo ima naprave, ki jih mi premalo premislimo, zato včasih čeznje zabavljamo. Tudi čez bolečine zabavljamo, vendar smo se tukaj poučili, kako koristne so. Vsemodri Bog in naš Stvarnik nam je naše telo tako ustvaril, da bi ga noben drug umetnik ne mogel tako. Čuvajmo svoje telo, da bo zdravo in lepo, da bo dolgo dajalo čast in slavo svojemu Stvarniku. Ne godrnjajmo, če se nam včasih ne zdi kaj prav, temuž dajmo se poučiti, da bomo razumeli, zakaj je gospod Bog ustvaril ravno tako in ne drugače.

Premislite ta nauk in si ga zapomnite. Če bi radi še kaj takega vedeli, kar pišite na Veselo pošto. Brat Nardžič bo dal pismo meni in jaz bom precej napisal, kar želite!

Kaj se bere v slovaškem „Orliku“.

V zadnjem „Orliču“ ste brali na Veseli pošti pisemce češke sestrice Liduške Kulikove. Pisala je, da bere glasilo slovaškega naraščaja „Orlik“ in je iz njega prestavila kratko povestico v slovenščino. Dobri Liduški smo prav hvaležni in smo z veseljem njeno pismo natisnili.

Sedaj smo dobili „Orlika“ tudi v naše uredništvo. Skoraj ravno tak je kot naš „Orlič“, šteje pa samo 8 strani in ima manjše črke. Od orlovskih stvari ne pove toliko kot vaše glasilo, pač pa prinaša veliko smešnic in povestic. Slovaki so bili do svetovne vojne pod Madžari in niso imeli veliko svojih listov in časopisov. V šoli so jih silili, da so se učili mažarski, slovaški jezik so pa učitelji nalašč zanemarjali. Zato mladina na Slovaškem še ni tako vajena brati, kot naša slovenska mladež. Da bi male šolarje bolj privadili k branju „Orlika“, jim gospod urednik tiska le bolj smešne in poskočne reči, poučnega pa bolj malo. Naš „Orlič“ pa skuša biti najprej poučen, potem šele za smeh in kratek čas. Kajne, saj je našim bravcem in bravkam všeč tako?

To že veste, da je gori v republici češko-slovaški zelo veliko orlovske mladine. Sedaj po orlovskem taboru v Brnu se njihove vrste še posebno množe. Orlovskih listov imajo več. Tudi za naraščaj jim ni več dosti en sam list. Lansko leto vam je pravil „Orlič“ o tistem glasilu češkega naraščaja, ki se mu pravi „Květy mládi“. Ta list izhaja v Brnu in je pisan v češkem jeziku. Na slovaškem poprej Orlovstvo ni bilo še močno razvito. Zadnji čas so pa začeli ondi tako rasti orlovski odseki kakor gobe po dežju. Ti Orli se imenujejo Tatranski Orli. Ime so

si vzeli po mogočnem pogorju v severni Slovaški, ki se mu pravi Tatra. Na tatranske gore so Slovaki tako ponosni, kakor mi Slovenci na svoj Triglav. V tistih gorah se je tudi godila ona basen v zadnjem „Orliču“. „Orlik“ izhaja v mestu Trnava, precej vzhodno od Brna.

Slovaki pravijo sami o sebi, da govore slovenski jezik, nas pa nazivajo Slovince. Njihov jezik je res nekaj drugačen od češkega in je zelo podoben našemu slovenskemu. Slovaki in Slovenci smo bili pred kakimi tisoč leti en sam narod, pozneje so se pa divji Mažari zajedli v naše narodno telo in so nas razdelili na severne in južne Slovane. Naši Prekmurci so še vedno najbližji sosedje in sorodniki Slovakov.

Ali hočete videti, kakšen je njihov jezik? Dobro, napisal vam bom tu nekaj odstavkov iz povesti, ki jo iz berila gotovo vsi poznate. Bom le videl, če boste spoznali katera povest je to.

Pan Boh vsetko vidi.

Jakub bol sam doma se staršo sestrou Annou i povedal joj: „Sami sme doma, pod'me si v niečom pomaškrtit“.

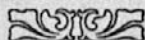
Sestra povedala: „Nedbám, len mi ukáž miesto, kde bi nas nikto nevidel.“

„Pod'me do komory na smotanku“, navadzal Jakub.

Anna odpovedala: „Paholek rúbe drevo, videl bi čez oblok“.

„Pod'me teda do pivnice na jablká. Tam je tma a nikto nas tam nevidi“, vabil Jakub.

Dosti je, ne bom dalje pisal. Mislim, da že vsi veste, kaj se je potem zgodilo. Ančka je namreč rekla Jakcu: „Kubko či naozaj myslíš, že nas v pivnici nikto nevidi? Či nič nevieš o oku Božom, ktoré aj čez stenu a tmu vidi?!“

Zgodba o slepi in gluhtonemi deklici.

(Nadaljevanje.)

To že vemo, da se je naša Lenčka naučila govoriti. Nekoliko sem vam skušal tudi dopovedati, kako se je te umetnosti naučila. Prav razumljivo je, da se je zavoljo tega čutila nad vse srečno, saj je bila njena najbolj vroča želja, da bi se mogla z domačimi in drugimi ljudmi z usti pogovarjati.

Morebiti si mislite: No sedaj se je Lenčki ta želja izpolnila, sedaj bo lepo zadovoljna sama s seboj in bo mislila, da je njena šola končana. Gospodična Ana ji bo napisala odpustnico, potem pa z Bogom šola in učiteljica! Saj od take uboge deklice nihče ne more zahtevati, da bi se še dalje učila, rajši se bo lepo igrala in bo živela brez truda in napora, za živež in obleko ji bodo že drugi skrbeli. Usmiljenih src do male slepe deklice se bo vedno dovolj našlo.

O, pa naša prijateljica ni takole posvetno mislila. Ravno nasprotno! Njeni ukaželjni glavici ni bilo nikoli dosti učenja, nikoli preveč šole. Vse je hotela znati, vse vedeti. In ravno sedaj naj bi pustila učenje, ko bo šlo vse bolj gladko in lahko? Ne, sedaj ravno ne! Le naprej, vedno naprej! Nobenega truda, nobene težave se noče ustrašiti. Pri dosedanem napornem delu je postala njena volja tako trdna in neupogljiva, da bi ne hotela odnehati za nobeno ceno na svetu.

Učne predmete za ljudsko šolo je že vse znala. Angleščino, svoj materni jezik, je znala dobro brati in pisati. Brala je seveda le iz knjig, ki so imele vzbočene črke, pisala je pa večinoma na stroj, deloma tudi s peresom in črnilom. Prav kmalu se je začela učiti francoščine, potem nemščine. To pa nikakor ne za zabavo, ampak je hotela iz vseh teh jezikov napraviti tudi skušnjo in dobiti spričevalo. Obenem je napravila sprejemni izpit za vstop v gimnazijo.

V gimnaziji se je učila seveda tudi latinsko in grško. Zelo rada je imela oba ta stara in lepa jezika. Kajpada je morala zraven študirati tudi vse ostale gimnazijske predmete. Vse ji je šlo še dosti lahko, le matematika ji je delala strašne težave. Posebno geometrija in algebra. Vendar je z vztrajno voljo vse težave premagala, saj je imela pred seboj nov cilj, ki je prav tako vroče hrepenela po njem, kakor je nekdaj želela, da bi mogla govoriti. Ta cilj je bil — vseučilišče, najvišja šola!

Kajne, čudno se sliši to pripovedovanje, pa je popolnoma resnično. Še več! Lenčka ni samo želela študirati na vseučilišču, ni samo resnično ondi študirala, ampak je učenje na vseučilišču tudi srečno dovršila.

Kako je bilo to mogoče, boste polni začudenja vprašali. V knjigi, ki jo je sama spisala o sebi, v tisti knjigi, iz katere tudi mi zajemamo tole pripovedovanje, nam skuša Lenčka razložiti, kako je bilo mogoče. Zelo zanimivo in poučno je tisto branje, toda za moje male brave in brave bi bilo pač nerazumljivo. Saj je gotovo velika večina med vami učencev in učenk ljudske šole, le malo je gimnazijcev ali sploh srednješolcev. Da bi pa celo visokošolci ali vseučiliščniki brali „Orliča“ in v njem tole zgodbo o naši Lenčki, tega si še misliti ne upam. Zato sem povedal lani in letos o Lenčki tisto, kar se mi je zdelo primerno za male, in sem tudi dobil poročila, da ste z veseljem brali. Če bi hotel še nadalje pripovedovati bolj podrobno o njenem življenju, bi ne bilo več tako pripravno za vas, ker je Lenčka nehala biti otrok, postala je dekle, žena. Torej se mi zdi najbolj prav, da prenehamo s to zgodbo, samo poslovili se bomo še od Lenčke. To se že spodobi, ker je bila kar skozi dve leti naša dobra znanka. Od znancev se je pa treba posloviti, kadar jih zapustimo, to že olika zahteva. Zato vas vse vabim, da pridete po slovo v prihodnjega „Orliča.“

(Konec.)

Sirota Jerica.

Igra za deklice v 3 dej. Priredil † Jožef Logar.

OSEBE:

JERČKA, sirota.	KRALJ PALČKOV.
ŠPELA, gozdna žena.	PALČNIK.
NEŽA, soseda.	PALČKI.
MARJANCA, njena hči.	AMALIJA, prva kuharica.
ANČICA, } Jerčkine prijateljice.	ANTONIJA, druga kuharica.
RINČICA, }	POLONICA, hišina.
BARČICA, }	Vaški otroci.

I. DEJANJE.

Jerčka pri Špeli, gozdni ženi. Prizori pred Špelino bajto. Vodnjak, drevo, klop. V ozadju gozd.

1. prizor.

Špela (*pahne Jerčko pred seboj na oder*). Tako! Zdaj ti pa zadnjikrat rečem: če ne boš vedno pazljiva pri delu, te bom kratkomalo spodila. Ves teden, dan za dnevom se moram jeziti nad teboj.

Jerčka. Česa pa spet nisem prav naredila. (*Gre ji na jok*.)

Špela. Sedaj pa še sprašuje, hinavka! Ali ni na vrtu polno plevela in na zelju cele gruče še prav majhnih gosenic? Kokoši tudi ne nesejo in konj šepa na zadnji nogi. Vsega tega si ti kriva, da boš vedela!

Jerčka. Saj sem včeraj cel dan plela, da me še danes hrbet boli. Če pa kokoši ne neso in konj šepa . . .

Špela. Poglej jo, poglej, jezikavo hinavko. (*Jezno*). Kaj te imam samo za jezo in lenobo?

Jerčka. Lepo vas prosim, povejte mi vendar, kaj naj naredim. Saj bi rada vse prav naredila, samo če bi mogla.

Špela. Prav naredila! Bedasto govorjenje! Tu imaš fižol in krompir. Fižol izberi, krompir olup! V pol ure moraš biti pri kraju, drugače ne dobiš jesti. (*Odide*.)

2. prizor.

Jerčka (*sama*). Danes nisem še nič jedla, včeraj tudi ne, čeprav sem toliko delala. Ko bi vsaj vedela, kako naj začnem, da bo z menoj zadovoljna. (*Gleda fižol in krompir*). O ti preljubi čas, vse to naj v pol ure naredim! Kako . . . (*Poklekne*.) Ljubi moj angel varuh, pomagaj mi vendar. Saj bom vedno pridna in ubogljiva, to ti obetam. (*Se vsede in začne*.)

3. prizor.

Ančica (*priskaklja*). Jerčka, pozdravljena! Kaj pa delaš? Oh, pa jokala si. Ali te je grda gozdna žena že zopet zmerjala?

Jerčka. Ljuba Ančica, poglej, vse to naj obdelam v pol ure. Tako mi je naročila. Ali mi hočeš malo pomagati?

Ančica. O, prav rada, ljuba Jerčka! Toda tega tudi obe ne moreva v pol ure narediti. (*Se domisli*.) Veš kaj, še po Mar-

janco in Rinčico pojdem. Morda pride tudi Barčica. Če jim porečem, naj gredo tebi pomagat, bodo gotovo precej prišle.

Jerčka. To bi bilo pa res lepo, če bi prišli še Rinčica in Marjanca. Potem bomo med delom lahko prepevale, povestice pravile in se smejale.

Ančica. Poglej, poglej! (*Gleda na desno*). Ravno rajajo tam pod lipo. Kar poklicala jih bom. Barčica, Rinčica, Marjanca!

Vse tri (*se oglase*). Kaj je?

Ančica. Pojdite sem, vam bom nekaj povedala.

Vse tri (*za odrom*). Takoj, takoj pridemo.

Ančica (*stopi k Jerčki*). Že gredo.

Jerčka. Da bi le ne bilo gozdne žene semkaj, drugače nas bo razgnala.

4. prizor.

Prejšnji. Tri dekllice in še nekaj drugih pride.

Rinčica. Oho, pozdravljeni! Kaj pa delate tu? Me smo se pa tako lepo igrale. Zakaj nista prišli k nam?

Ančica. Da, da. Ve se lahko igrate. Pa poglejte tu ubogo Jerčko. V pol ure mora tale fižol izbrati in krompir olupiti, čene ne bo dobila jesti. Kajne, da boste nekoliko pomagale?

Vse. Seveda, prav rade, zakaj pa ne? (*Postavijo se okrog vodnjaka. Jerčka v sredi. Delajo.*)

Marjanca. Meni so pa včeraj mamica prinesli s sejma nov nožiček. Poglejte ga.

Vse. O, kako je srčkan!

Marjanca. Pa imajo še enega in so rekli, da ga bodo dali Jerčki. Jerčka, mislim, da ga boš že danes dobila, samo ne smeš jim povedati, da že veš.

Jerčka. Kako praviš? Da bom nožiček dobila? Pa od naše dobre sosede, tvoje mamice? O, saj sem si ga že zdavnaj želela. Gozdna žena mi vedno da tegale starega, ki ni nič oster.

Rinčiča. Veš kaj, Ančica, povej nam kaj. Pred kratkim si nam pravila, da so ti stara mati o temle vodnjaku nekaj skrivnostnega pripovedovali.

Ančica. Oh, pa res. Saj sem vam že zadnjič hotela povedati. (*Resno, važno.*) Veste, tu notri v vodnjaku stanuje veliko, veliko pritlikavcev, so rekli stara mati. Imajo zlato palačo, cele kupe zlata in dragih kamnov. Imajo tudi svojega kralja in znajo mnogo lepega.

Barčica. Odkod pa tvoja stara mati to vedo?

Ančica. Odkod vedo? Veš, včasih so palčki pogosto prišli iz vodnjaka, da so dobrim ljudem pomagali pri delu. Odkar pa jih je žena nekega krojača zalezovala, so izginili s sveta.

Barčica. Kaj je pa tista žena naredila ž njimi?

Ančica. Graha jim je nasula, da so se vsi spotaknili in po tleh popadali.

Marjanca. O, škoda! Palčki bi gotovo prišli Jerčki pomagat.

Ančica. No, sempatje še pridejo dobrim ljudem iz stiske pomagat.

Rinčica. To bi jaz rada videla palčka. Prav nič bi se ga ne bala.

Barčica. Ti pa ti, zajčica! Kričala bi kot grešna duša in palček bi iz strahu zbežal.

Rinčica. Veš, ti Bara, od tebe se pa že ne pustim zmerjati.

Jerčka. Bézite, bézite, kaj se boste kregale! Rajši zapojmo kakšno veselo pesemco.

Vse. Saj res, le zapojmo.

Ančica. Katero bomo?

Marjanca. Oh, tisto lepo: Izidor ovčice pasel.

Vse. Le, le.

Ančica. Pa tako lepo, kot smo jo zadnjič na paši. (Se vstopijo v krog. Med petjem po taktu stopajo v krog.)

5. prizor.

Prejšnje. Soseđa Neža.

Neža. Prav, prav. To je bilo pa res lepo. Ali je naša Marjanca tukaj?

Marjanca. Da, tukajle sem, mamica. Jerčki smo nekoliko pomagale pri delu.

Neža. Je že dobro. Vidim, da ste bile pridne, ker ste Jerčki pomagale. Toda zdaj le pojdite domov, če ne vas bo gozdna žena dobila in ozmerjala. Svojo hudo jezo bo pa nad Jerčko stresla. Zato je prav, da se umaknete.

Jerčka. Zdaj bom že lahko sama dogotovila do časa, ko pride žena domov. Prav lepo se vam zahvaljujem za pomoč, sestričice!

Neža (*potegne nožek iz žepa*). Poglej, ljuba Jerčka! Ker si tako dober otrok in ker sicer nimaš nobenega veselja, sem ti včeraj na sejmu kupila nožiček, da boš vesela. Toda pazi, da se ne urežeš, ker je oster, ti si pa navajena le topega noža. Posebno te pa svarim, da ne boš ž njim rezljala lesa. To je nevarno.

Jerčka (*vesela*). O, kako naj se vam zahvalim, dobra sosedova mati! Bom že pazila, bom, da se ne urežem.

Neža. Zdaj pa pojdite, otroci. Vaši stariši vas že iščejo. (*Odiše.*)

Deklice. Z Bogom, Jerčka! (*Odhajajo.*)

Jerčka. Z Bogom, z Bogom, Ančica, Rinčica, Barčica in Marjanca! Kmalu spet pridite!

6. prizor.

Jerčka (*sama radostno opazuje nožiček*). O, kako je lep. In malo klino tudi ima. — Nekoliko pa že smem ž njim rezljati, da ga poizkusim. Tako natanko sosedova mama gotovo niso mislili, da bi prav nič ne smela rezljati. Ker sem delo že dokončala, se bom sedaj nekoliko poigrala. Že vem, kaj bom na-

redila. Piščalko! Tako, kot jo je naredil sosedov Janezek iz bezga. (*Odreže vejico in začne.*) Av! — No zdaj sem se pa res v ta nesrečni prst vrezala. — Kaj bo, ko kri tako teče? — (*Preplašena opazuje, potem pa zavije prst v predpasnik.*) Da bi vsaj še ne prišla žena domov. (*Gre k vodnjaku in pomoči prst v vodo.*)

Špela (*za odrom*). Jerica!

7. prizor.

Špela. Kje neki zopet tiči ta lena punčara? (*Vstopi.*) Kaj pa delaš tu ob vodnjaku?

Jerčka (*prestrašeno*). Sem mislila . . . sem . . . sem hotela roke umiti.

Špela. Tako! (*Jezno.*) Kaj pa to pomeni? Krvave kaplje in krvava voda v vodnjaku? O ti lažnjivka grda, nespodobna! (*Pri vsaki besedi jo bunkne.*) Zdaj sem te ujela. Takoj povej vse, kaj se je zgodilo, drugače te vržem v vodnjak.

Jerčka (*jokaje*). Sosedova mati so mi dali nožicek, pa sem hotela narediti bezgovo piščalko. Pa sem se urezala.

Špela. Kje je nož? Sem ga daj! Piščalke delati, in v prst se urezati. Nazadnje bom pa morala vse sama obdelati. (*Ji vzame nožek.*) Tako! Da ne boš več dobila te stvari v roke, bo romala v vodnjak. (*Vrže nožek v vodnjak.*)

Jerčka (*joka*). Jojmene! Moj nožiček, moj nožiček! Kaj bodo rekli sosedova mati?

Špela. Sosega gori ali doli! Rečem ti samo toliko: Če krvavljenje precej ne preneha in če ne boš prav precej spet zmožna za delo — že veš, kaj te čaka. (*Odide.*)

8. prizor.

Jerčka, potem Palčnik.

Jerčka (*gleda jokaje rano*). Kaj naj počnem? Prst vedno bolj krvavi, tako zelo sem se urezala. Kaj če mi kri uide in bom morala umreti? (*Joka in si z robom predpasnika zakrije obraz. Med tem skoči Palčnik iz vodnjaka in se bliža Jerčki. Deklica se prestraši in zakliče.*) O joj! Kaj je pa to?

Palčnik. Ne boj se, Jerčka. Jaz sem palček, pritlikavec, ki stanujem s svojimi bratci tu doli v vodnjaku. Tvoj nožiček je ravnokar pal tu doli k nam in nam je pravil, da te je po nesreči zelo hudo ranil. Ker si pa ti pridna deklica in se rada priporočáš angelu varuhu, ti bomo mi pomagali.

Jerčka. Ti mi boš pomagal? Kako neki?

Palčnik. Tu imaš cekin. Pritisni ga na rano in ga ne smeš prej odstraniti, da bo rana popolnoma zaceljena. Če bi ga pre-zgodaj proč vzela, bi ti kri vedno tekla in iz vsake kaplje krvi bi nastal cekin, toda ti bi morala zato umreti in nihče bi ti ne mogel pomagati.

Jerčka. To pa rada storim, samo, da se mi kri ustavi. (*Naravna cekin na rano.*) Kaj bom pa potem počela s cekinom, ko bo rana ozdravljena?

Palčnik. Potem moraš cekin zopet vreči v vodnjak, ker bi ljudje lahko postali nesrečni, če bi jim prišel cekin v roke. Ali mi obljubiš, da ga boš vrgla v vodnjak, ko bo rana zaceljena?

Jerčka. Seveda, seveda bom! Tisočera ti hvala za vse, predobri palček!

Palčnik. Pa z Bogom, Jerčka! Le previdna bodi! (*Spet skoči v vodnjak in izgine.*)

Jerčka (*ogleduje prst in cekin*). Saj res kri nič več ne teče. Bog bodi zahvaljen, da je palček odšel, preden ga je videla gozdna žena. — Toda zdi se mi, da že zopet prihaja.

9. prizor.

Jerčka, Špela.

Špela (*prihaja se dere*). No ali je že nehala teči kri? (*Pogleda.*) Pokaži prst! Kaj si pa dejala na rano?

Jerčka. Nič posebnega . . . Cekin.

Špela. Kaj? Cekin? Kje si ga pa dobila?

Jerčka. Palček je prilezel tu iz vodnjaka in mi ga je dal.

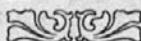
Špela (*začudena*). Kako? Palček? Tega ne verjamem. Sicer pa ni dobro in zdravo na rano devati denar. Sem daj! (*Ji hoče ugrabiti cekin.*)

Jerčka (*zastoka*). Ne, ne! Palček je rekel, da bodo iz rane padali cekini namesto krvi, jaz bom pa morala umreti, če cekin proč vzamem.

Špela. Kaj? Cekini? (*Sama zase.*) Tu bo treba poizkusiti srečo. (*Jerčki, prav prijazno.*) Pojdi, Jerčka, pojdi v posteljico, vidi se ti, da si bolna. Le vlezi se, večerjo ti prinesem na posteljo.

Jerčka. Zahvaljujem se vam. Takoj grem, ker sem res trudna. (*Odide.*)

Špela. Tako je prav. Če je res trudna, bo kmalu zaspala. Ko bo spala, ji bom vzela cekin s prsta in bom postala bogata. Ej, potem bo lepo na svetu! (*Zastor.*)

Vesela pošta brata Nardžiča.

Naznanilo.

Draginja nas tare. To je križ. Pa saj ne sme biti brez križev na svetu. Vam malim bi mi sicer zelo radi vse križe odvzeli, pa jih ne moremo in tudi prav bi ne bilo. Človek se mora že zgodaj privaditi kakšnemu križu. Vendar nočemo naročnine zvišati pred koncem leta. Toda kje vzeti denar, da bomo plačali tiskarno, ki nam je list za polovico prejšnje cene podražila? Nikjer ga nimamo vzeti. Zato, vidite, je tale Orlič zopet za dva

meseca skupaj. Samo enega boste še dobili za ta letnik — potem poskočimo v četrto leto. Potrpeti morate in se z malim zadovoljiti — križ na rame! Ne moremo pomagati, čeprav bi zelo radi.

Igrico za deklice najdete v današnji številki. Dobro jo spravite, da ne bo zapravljena, kadar boste hotele igrati!

Iz nabiralnika.

Sv. Lenart. Dragi brat Nardžič! Danes Vam bom povedal, kako prebiram Veselo pošto. Najprej preberem vse skozi, ker sem zelo nepočakan, kaj bratci in sestrice pišejo. Potem še enkrat pregledam kraje, odkod so pisma. Pri vsakem imenu pomislim, če mi je že znano, kje leži tisti kraj. Potem pomislim, kaj sem od tistega kraja že slišal ali bral. Za nekatere kraje že kar vem, kako se tam imajo in kdo navadno piše. Nazadnje zberem tiste kraje, ki so mi še neznani, in jih poiščem na zemljevidu. Tako se na vsaki veseli pošti nekaj naučim in kmalu bom poznal vso slovensko orlovsko domovino, kakor poznam domačo faro. Tako me je naučila sestra, ki je že skoraj velika. Bog živi! Božnik Matevžek.

Gornja Ponikva. Dragi brat N! Oprostite, da Vam naznanjam, kako smo pri nas obhajali velikonočne praznike. Na veliko soboto smo imeli častno stražo pri božjem grobu. Zvečer smo nastopili v krojih pri vstajenju. Na veliko noč smo šli v krojih skupno k sv. obhajilu. Velikonočni pondeljek smo spremili k zadnjemu počitku našega zvestega podpornega člana Alojzija Kosa. Bil je vrl mladenič. Na grobu je govoril br. predsednik. Uboga mati, ki je izgubila že tri dorasle sinove! Vsem trem kličemo na veselo svidenje nad zvezdami! — Sedaj se učimo za tekmo, ki bo dne 10. V. v Sent Petru v Sav. dolini. Prav z veseljem beremo „Orliča“. Bog živi! — Ivan Zupanc.

V nabiralnik.

Preska. Duhovnik Jožef. — Svoj lepi dopis boš našel natisnjen spredaj med članki. Prav vesel sem bil, ko sem ga prejel. Pri vas ste res Orlič izredno navdušeni. Gotovo se bo Vaš ogenj prijel vseh tistih, ki bodo brali tvoj dopis. Tudi glede oblike pisma Te moram prav pohvaliti. Pisal si lepo razločno, s črnilom, samo na eno stran papirja in še nekaj praznega prostora si pustil ob robu. Tako je treba pisati na uredništvo, da. Če ni tako narejeno, mora br. Nardžič vsako pismo sam prepisati, preden ga g. urednik sprejme in pošlje v tiskarno. Nekaj napak v pravopisu si pa napravil. To ostane seveda brez zamere, ker še nisi vse slovnice in takih reči pretuhtal. Popravil sem, pa je dobro. Le pogumno naprej! Pozdravi vse bratce, pa tudi gospoda svetnika in gorečega brata vaditelja! —

Gorenja Ponikva, Francu Arnšku. — Zelo mi je žal, da smo Ti s predzadnjo številko tako slabo postregli. Zgodba o slepi in gluhonemi je morala izostati, ker je stavcu zmanjkalo prostora. Mislim pa, da si se sedaj že potolažil, ker Ti je zadnja številka povedala o Lenčki prav lepe in vesele reči. Sedaj vidiš, da je brez potrebe Tvoje skrbno povpraševanje: „Kaj se ji je neki zgodilo? Mogoče je umrla? Pa saj bi menda dobili sporočilo?“ Tudi tisto se ni zgodilo, ker nadalje pristavljaš sebi v tolažbo: „Mogoče pa drugič izvemo: vidi, sliši in — govori.“ Žal, vidi in sliši ne, govori pa, o tem Ti je vedel zadnji „Orlič“ povedati. Vidiš, nekaj si pa le zadel, gotovo je to nagrada za potrpežljivo čakanje. Ker imaš malo Lenčko tako rad, se skoraj bojim, da boš prihodnjič ob slovesu od nje — jokal..

Trbovlje, Antonu Bidermanu. — Tvoje pismo precej neverno obračam sem in tja, pa se mi zmerom bolj zdi, da ti ne znaš tako čedno pisati. Ali si ne upaš sam sestaviti dopisa? Sicer me pa prav veseli poročilo o akademiji in rednem skupnem sv. obhajilu. To kaže, da vlada med Vami pravi orlovski duh. Tudi število 50 je jako lepo. Pozdrav! Bog živi!

Preddvor, Jožetu Škradi. — Tvoje pisemce je kratko, pa poroča dvoje imenitnih reči: „34 nas je in vsi se lepo obnašamo. Naše največje veselje je, kadar dobimo „Orliča“. Oboje je vredno vse pohvale. Upam, da je tudi oboje popolnoma res. Bog živi!

Frančku Čepinu. — Tvoje pismo je ljubko, samo nič nisi povedal, odkod si doma. Nikar drugič ne pozabi. To je res lepo, da trije bratje tako trdno skupaj držite in ste med Orlič. Vaš mlajši bratec se mi kar smili, da ga še ne pustite v svoje vrste, čeprav tako zelo želi. Pridnost in ubogljivost, ki ste mu jo naložili za preizkušnjo, ga bosta pa res usposobili za izbornega Orliča. Naj le vztraja, eno leto kmalu mine, bo pa takrat bolj glasno pozdravil svoje brate-Orliča: Bog živi!

Škofja Loka, Francu Rantu. — Da se predrzneš pisati? In „nepoznan“ človek? Preveč si skromen, moj dragi! Je že prav, da napraviš v pismu nekoliko uvoda, toda s takimi boječimi besedami ni treba. Bratu Nardžiču ni noben Orlič nepoznan človek, nobeden ni predrzen, če mu piše. Nasprotno! Meni se ne zdi nič lepo, da iz Loke tako malo pišete, čeprav praviš, da vas je veliko. Ali ste res vsi taki „cagovci“? Bog živi!

Konjice, Francu Planincu. — Cisto všeč mi je, da si svoje pismo obrobil z lepimi slovenskimi barvami. S tem si hotel pokazati, kako ljubiš svojo domovino. „Mirkota“ si gotovo dobro igral. Kajne, tista igrca je prav ljubka? Vaš prapor bi rad videl, škoda, da je tako daleč v Konjice. Pa če bi prišel, ali bi mi res zvonili z novimi zvonovi, o katerih poročáš? Ne verjamem! Zato pa nič ne obetam, da bom prišel. Zvonove pa le pridno ubogajte, ko vas vabijo k molitvi, na delo, v cerkev. Bog živi!

Reteče, Tonetu Kušarju. — Verjamem, da Ti je ostal izlet na Brezje in Bled neizbrisno v spominu. To so prelepi kraji na Gorenjskem. Sedaj, ko imate Društveni dom, boste gotovo tudi naraščaj kmalu ustanovili. Tisti dečki, ki ste igrali pri „Ptičjem kralju“, hitro priključite v svoje vrste tistega ptičjega kralja, ki se mu pravi Orel, da zakraljuje tudi nad Vami njegovja lepa misel. Tisto grožnjo, da ne boš več naš naročnik, če ne bo prihajal „Orlič“ redno vsaki mesec, boš menda že nekoliko omilil, če prebereš naše „naznanilo“ na današnji pošti. Igrji za dečke sta bili v „Orliču“ dve: „Orlič in drugi tiči“ lansko leto, „Pijanec brrr...“ pa letos. Če nimaš starih „Orličev“, skušaj jih dobiti v Loki pri Orličih, pri upravništvu jih ni več. Bog živi!

Semič, ondotnim gojenkam. — Kar ginjen sem bil, ko sem prebral Vaše pisemce. Ljubezen in hvaležnost do Vaše vaditeljice ste res lepo izrazile z besedami: „Pri vsem navdušenju in veselju smo pa postale žalostne, ker nas bo zapustila naša vaditeljica, ki jo imamo vse prav rade. Veselile smo se, da postanemo enkrat prave in dobre Orlice, sedaj pa Bog ve, kaj bo z nami, ker nimamo nobene, ki bi nas tako lepo učila. Gojenke po širni domovini, če imate svoje vaditeljice tako rade, že lahko veste, kako težko nam je pri srcu...“ — Poizkusite si najti drugo vaditeljico in krožek sam naj poskrbi za Vas. Če pa le ne bo druge, si pa zapomnite dobro, kar Vas je ta lepega naučila, zraven pa „Orliča“ pridno berite in se po tem ravnajte, pa boste gotovo nekoč dobre in prave Orlice. — Bog živi!

„Orlič“ izhaja v začetku vsakega meseca. List izdaja uprava „Mladosti“
Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Ljudski dom.

Naročnina za odseke in krožke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, 3 dinarje na leto, za vse druge naročnike 5 dinarjev.

Odg. urednik: Franc Zabret.

Tiska tiskarna „Tiskovno društvo“ v Kranju.